

Список використаних джерел

1. Гаєвська Л.О. «Леся Українка про специфіку мистецтва». Рад. літературознавство. -1982. - №4. – с.41-47 .
2. Деркач В.В. «Культура народів причорноморья», 2012. – с.151-153.
3. Карабінська, Ольга (2009) *Листи Лесі Українки в контексті літературної доби кінця ХІХ - початку ХХ ст.* Перша спроба. Студентська наукова творчість: Збірник матеріалів, 1. pp. 32-38.
4. Українка Леся. Зібр. творів: У 12-ти т. –Київ: Наукова думка, 1979, т.10 – 532 с.
5. Українка Леся. Зібр. творів: У 12-ти т. –Київ: Наукова думка, 1979, т.11 – 478 с.
6. Українка Леся. Зібр. творів: У 12-ти т. –Київ: Наукова думка, 1979, т.12 – 694 с.

Топольницька О.С.

ст. 5 курсу

факультету педагогіки, психології

та соціальної роботи,

науковий керівник

кандидат філологічних наук, доцент,

Мафтин Л.В.

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича, Україна

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КАЗОК ЛЕСІ УКРАЇНКИ

В умовах технологізації сучасного суспільства, особливо гостро постає проблема формування людини успішної, працьовитої, творчої. Виклики нового часу висувають перед освітою нові навчально-виховні завдання, тож особливої ваги нині набуває необхідність виховання таких особистих якостей дитини, як сумлінність, справедливість, моральність, емпатія, здатність репрезентувати кращі риси характеру відповідно до норм демократичного суспільства.

Невід’ємним елементом виховання дитини є казка, у житті кожної дитини вона займає надважливе місце, бо, за словами, видатного українського педагога В.О.Сухомлинського, - пробуджує людяність: «Казка - животворче джерело дитячого мислення. Багаторічний досвід переконує, що інтелектуальні, моральні та естетичні почуття, які народжуються в душі дитини під враженням казкових образів, стимулюють потік думки, що пробуджує до активної діяльності мозок, зв’язує повнокровними нитками живі острівці мислення. Під впливом почуттів дитина мислить словами. У казкових образах - перший крок

від яскравого, живого, конкретного до абстрактного. Завдяки казці дитина пізнає світ не тільки розумом, а й серцем» [3, 24]. Сюжет казки, її композиція, мовне оформлення відзначаються простотою, прозорістю, загадковістю і тому доступні для дитячого сприйняття. Казкові герої, їх дії, вчинки, міркування за своїм характером близькі до дитячої уяви; у них немає надмірних утомливих повчань, нудного моралізаторства, а динаміка і напруженість дій підтримують постійний інтерес, концентрують увагу маленьких читачів. Усі діти ототожнюють себе з позитивними персонажами, що сприяє формуванню моральних принципів, усвідомленню основних етичних категорій людського буття, прагненню до добра.

Казка з раннього дитинства супроводжувала нашу славетну письменницю - Лесю Українку. Батьки знали на українському фольклорі, тож чарівний світ української казки, її поетика органічно увійшов у свідомість маленької дівчинки, визначив моральні пріоритети, вплинув на формування художнього стилю, творчої манери, оригінальний погляд на зображення рідної природи в поетичних творах, розвиток жанру літературної казки.

Різнобічні аспекти творчості Лесі Українки всебічно досліджені як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями. Зокрема, її твори для дітей стали об'єктом вивчення Н.Дзюбишиної-Мельник, О.Дудник, А.Каспрук, Т.Качак, Л.Мовчун, Л.Нечипоренко, І.Тарасинської та ін. Дослідники неодноразово підкреслювали таку самобутню рису її казок, як органічне поєднання в канві твору реальності й домислу, фантазії та справжніх подій: фантастичний, казковий світ квітів і цілком реальні персонажі - Мар'яна, Павлусь («Лелія»); Лукаш, його мати, Килина, дядько Лев і Мавка, Перелесник, Той, що в скалі сидить, Потерчата... (драма-феєрія «Лісова пісня»). До жанру літературної казки також відносять і «Давню казку», адже в цьому творі є ті елементи казковості, котрі надають йому відповідного колориту, за допомогою яких досягається вища мета - перемога правди над несправедливістю, кривдою, добра над злом. Тож «літературна казка як тематична та художньо-поетична

інтерпретація, ввібрала мотиви, образи, художні засоби фольклорної казки, створивши нові літературні цінності» [1, с.82].

У творчому доробку видатної письменниці значне місце посідають казки для дітей: «Лелія», «Біда навчить», «Три метелики», «Метелик», «Про Охачародія», «З казочки дядька Лева», «Давня казка» й ін. Ці твори вирізняє ігровий, пізнавальний, виховний характер, автор майстерно дотримується традицій української казкової прози: український етнічний колорит, своєрідність композиції, типізованість персонажів, емоційна наснаженість, виховний потенціал.

Особливої уваги заслуговує аналіз казки «Біда навчить». Основний конфлікт твору побудовано навколо українського народного крилатого вислову: «Поки біди не знатимеш, то й розуму не матимеш». Письменниця використовує традиційний стиль композиційного структурування, що максимально наближує казку до народного варіанта: казковий зачин: «Був собі горобчик, тільки біда, що дурненький він був. Як вилупився з яйця, так з того часу нітрошки не порозумнішав»; вживання слів-повторів: «бились, бились», «що, що, що?», «ждав ждав», «розумна-розумна», «че-че-че!» [2] й ін.;

гави, сови, сороки-білобоки, крука, горобців; магичні числа: три зернятка, сім разів звертався за порадою; розв'язка казки: добро перемогло зло (горобчик перестає бути забіякою, набирається розуму, вчиться будувати гніздо, створює сім'ю, стає добрим господарем, ніжним і дбайливим батьком, заслуговуючи повагу інших горобців). Педагогічне значення казки «Біда навчить» в тому, що вона:

(гава); агресивність (бузьок); зарозумілість (сова); задеркуватість (горобець); схвалює доброзичливість (квочка), працьовитість (горобці), мудрість (крук); прагнення до знань, вдосконалення (горобець); навчає долати труднощі, бути старанним, працьовитим, толерантним до інших, брати приклад з кращого, прагнути до чогось ліпшого.

Отже, казки Лесі Українки розширюють уявлення дитини про такі філософські категорії, як добро і зло, простір і час, наголошують єдність людини і природи, потребу дотримання морально-етичних принципів у житті.

Список використаних джерел

1. Дудник О. Виховні можливості казки в історичному розвитку. *Гірська школа українських Карпат*. 2014. № 11. С.79-83.
2. Українка Леся. Біда навчить. Тернопіль : Богдан, 2017. 32 с.
3. Сухомлинський В.О. Школа під блакитним небом [Електронний ресурс] URL: https://studopedia.su/16_192841_kimnata-kazki.html.

Федорук С.Ю.

ст.3 курсу
факультету педагогіки, психології
та соціальної роботи,
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент

Бигар Г.П.

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, Україна

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЯК ПОЕТЕСИ, ПИСЬМЕННИЦІ, ТА ГРОМАДСЬКО-КУЛЬТУРНОГО ДІЯЧА

Леся Українка (Лариса Петрівна Косач-Квітка) належить до тих митців кінця ХІХ – початку ХХ століття, котрі своїм світоглядом та талантом протягом багатьох років будували та формували українську культуру та самобутність нашої держави. Творчість Лесі Українки стала знахідкою та відкриттям не тільки в українській культурі, а і водночас визначним явищем у світовій літературі. Завдяки тому, що твори поетеси сповнені високими людськими ідеалами добра та справедливості, гуманізму братерства та революційним характером Леся Українка була та залишається об'єктом гордості українців та нашої країни.

Чимало праць було написано про формування світогляду величної поетеси. Дослідження життя і творчості Лесі Українки свідчить, що найбільшого впливу на формування її світогляду надали її мати – Олена Пчілка,